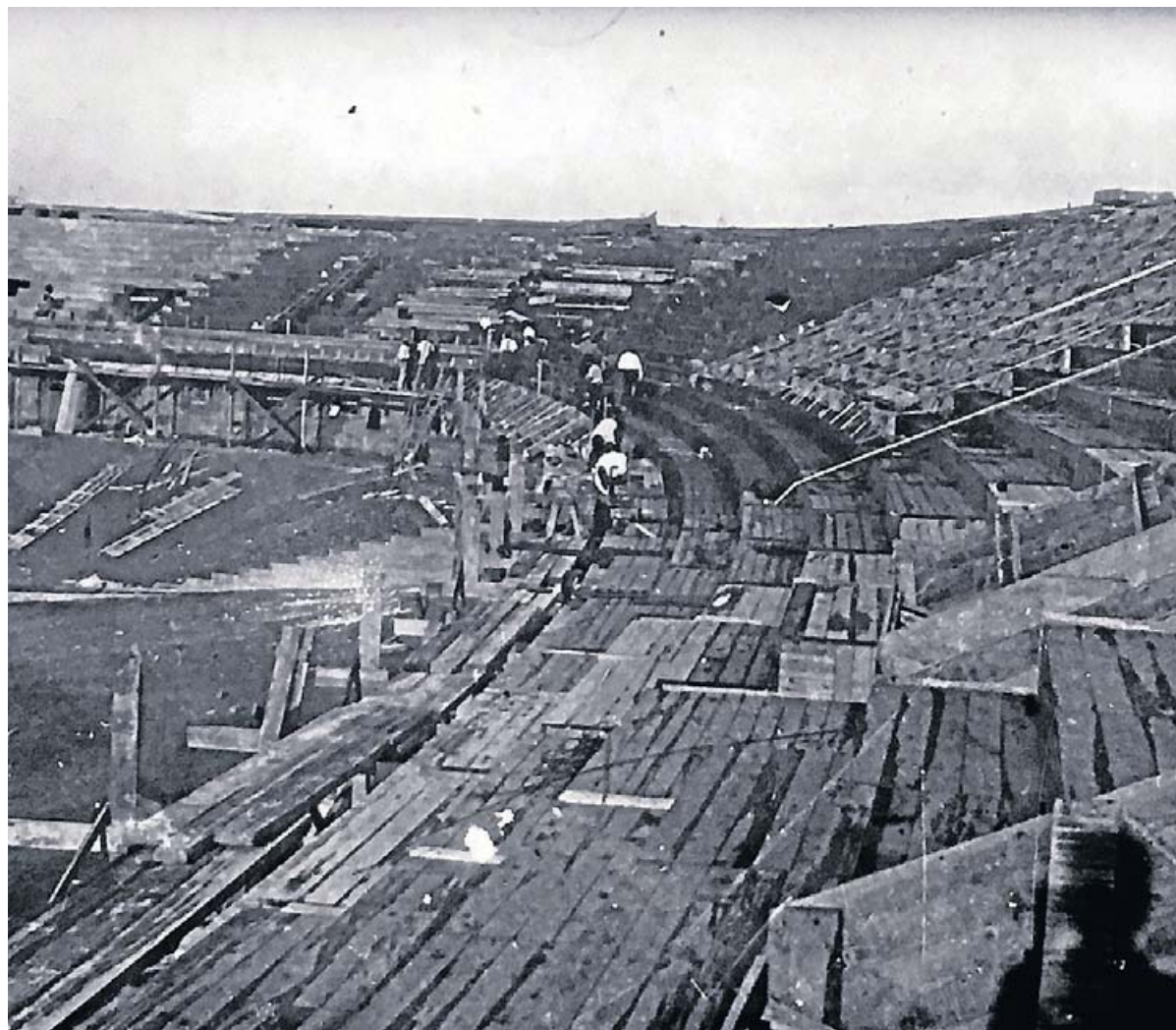
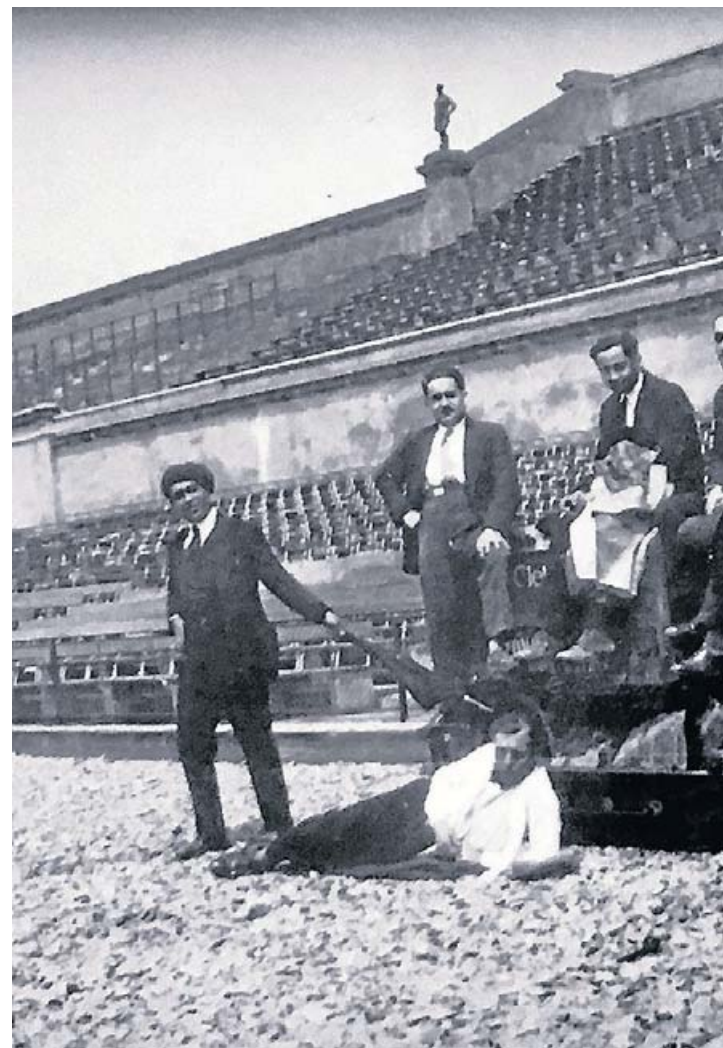

MUNTATGE La graderia de l'Estadi Olímpic en plena construcció l'agost de 1928.

RETRAT DE GRUP Responsables sense identificar de la tramitació i l'execució de les obres de l'estadi.

ELS ORÍGENS DE L'ESTADI O

La troballa casual d'unes imatges dona detalls històrics sobre la construcció del gran equipament olímpic barceloní, inaugurat el 1929

TEXT
Toni Vall

L'Estadi Olímpic Lluís Companys. L'Estadi Olímpic de Montjuïc. L'Estadi de Montjuïc. El camp de l'Espanyol. L'Estadi de l'Exposició Universal del 1929. Al llarg de gairebé cent anys (els compleix el 2029), són diversos els noms –depenent dels anys i dels usos– amb què hem conegut el recinte esportiu immens que corona la muntanya de Montjuïc. Aviat, a partir de mitjans d'agost, estarà a punt per ser la casa del Futbol Club Barcelona mentre duren les obres de reforma i millora del Camp Nou. La construcció de l'estadi va durar dos anys, des de l'abril del 1927 –el dia 5 es va col·locar la primera pedra– fins a la seva inauguració, el 20 de maig del 1929, amb motiu de l'Exposició Universal i amb un doble esdeveniment, el partit de rugbi entre Espanya i Itàlia i el partit de futbol entre un combinat de jugadors catalans i l'equip britànic del Bolton Wanderers. Capacitat per a 60.000 espectadors i un cost total de 65 milions de pessetes. Així informava *La Vanguardia* el dia de la col·locació de la primera pedra: “La idea d'incloure al pla de l'Exposició la construcció d'un gran estadi obeeix al desig que les manifestacions, atlètiques, que han cobrat als nostres dies un auge extraordinari, tinguin a la nostra ciutat un marc

adequat que permeti no només organitzar amb la més gran brillantor un cicle de jocs i concursos esportius, sinó reunir a l'estadi de la seva exposició els grans valors internacionals de l'esport”.

Fixem-nos, doncs, avui, detingudament, en la construcció de l'estadi i en les imatges, segurament inèdites, que vaig trobar fa unes setmanes en una botiga de col·leccionisme de Barcelona. És un plec d'una cinquantena de fotografies de mida petita o molt petita (6x7 cm, 10x6 cm i les més grans 11x8 cm). La procedència és desconeguda i l'autor també. A banda de les imatges tenim poques pistes, tan sols un parell tenen una discreta però valuosa anotació amb bolígraf al dors: “Estadi, 17 d'agost de 1928”. A les fotos hi podem veure diverses parts del recinte en construcció, les graderies, el terreny central, els reforços, els fonaments... També un grup d'operaris treballant, tant a l'interior com a l'exterior de l'estadi, i a la pedrera que abastia les matèries primeres per a la construcció. Són documents històrics de valor que contribueixen a explicar i emmarcar un equipament barceloní tan decisiu. Decisiu a molts nivells, tant esportiu com urbanístic i simbòlic.

Dissenyat per l'arquitecte Pere Domènech i Roura, l'estadi es va idear en el marc d'un esdeveniment tan decisiu per a Barcelona com l'Exposició Universal del 1929. El veí estadi de la

Arxiu Toni Vall

EXTRACCIÓ La pedrera propera a l'estadi d'on es van extreure les matèries primeres per a la construcció.

OLÍMPIC DE MONTJUÏC

Fuixarda –dissenyat amb vista a una hipotètica i no concretada candidatura de Barcelona als Jocs Olímpics del 1924– es va inaugurar l'any 1921 i ja s'havia quedat petit i antiquat davant una cita de la rellevància de l'Exposició Universal. Al seu llibre *L'estadi de Montjuïc (1929-1992)*, Juli Pernas i Joan Manuel Surroca expliquen que la primera idea era construir l'estadi –conegut després com a Estadi Català –a l'avinguda Diagonal, al costat d'on actualment hi ha el Palau de Pedralbes. Aquesta idea es va desestimar i es va optar per Montjuïc. L'emplaçament ideal, recalquen, ja que es construiria sobre una extensa i molt antiga pedrera. La pedrera, sens dubte, que podem veure en una de les fotos trobades i que seria també font de matèria primera per a la construcció del futur Estadi de l'Exposició.

Què en deia la premsa de l'època? “A les reunions preparatòries de l'Exposició ha brotat el propòsit de construir un nou estadi, el gran estadi que necessita i es mereix Barcelona. Els plànols del futur estadi ja estan traçats, admirablement ben traçats, a base dels millors càlculs, entre els quals el de la pista, on es pugui córrer els 100 i els

•
*A les fotos
s'hi veuen
diverses
parts del
recinte en
construcció*
•

200 metres en línia recta, que és i ha estat el desideratú dels homes més versats en qüestions atlètiques en tots els congressos *olympiques* que s'estan celebrant d'un temps ençà. El nou estadi tindrà una capacitat per a 60.000 persones i totes les seves dependències, diguem-ho, amb una satisfacció profunda en honor de l'arquitecte director, estan establertes com si l'obra estigués inspirada pels homes més eminents dels que dirigeixen l'acció olímpica. Les obres estan a punt de començar”. Amb una prosa tan recargolada i antiga s'expressa *La Vanguardia* el dia 27 de març del 1927. Pocs dies abans, el 23, ja s'anunciava quina havia de ser la personalitat opulenta del projecte: “L'obra que es projecta realitzar al Parc de Montjuich ha de posseir un marc adequat, per la seva grandiositat, a les magnes demos-

tracions esportives i a totes les proves ulteriors d'aquesta mateixa índole que puguin desenvolupar-se prenent com a base la utilització d'aquest vast camp per a jocs atlètics i exercicis físics”.

68.728 espectadors, l'estadi més gran d'Europa després del Wembley londinenc, recoden Surroca i Pernas. I també fan un apunt molt

rellevant: després de l'intent frustrat per als Jocs del 1924, la cursa per optar a la cita olímpica del 1936 podria prendre forma gràcies a la imponent obra arquitectònica assolida. Tampoc podria ser. L'escollida va ser Berlín, en ple apogeu del nazisme i a les portes de la Segona Guerra Mundial. El somni dels Jocs Olímpics a Barcelona, queda clar, ve de lluny i va ser moltíssims anys llargament acariciat.

Al llarg d'un segle l'estadi ha acollit tota mena d'esdeveniments, sobretot esportius però també musicals. Esclar que un esdeveniment destaca molt per sobre de la resta: fou seu oficial dels Jocs Olímpics del 1992. Molts anys abans, l'estadi havia de ser la seu de l'Olimpíada Popular del 1936, però l'esclat de la Guerra Civil ho va estroncar. Durant la guerra va acollir els refugiats que fugien de la repressió franquista i durant els anys de la dictadura va caure en desús, amb prou feines unes quantes finals de la Copa del Generalísimo i els Jocs del Mediterrani del 1955. Es va arribar a plantejar la seva demolició, però la candidatura olímpica va ser un revulsiu, i amb una adequada i accidentada reforma –les famoses goteres del 1989 quan faltava poc per a la inauguració de la Copa del Món d'Atletisme– va estar a punt per a la cerimònia d'obertura dels Jocs el 25 de juliol del 1992. ●